

Sygn. akt V ACa 176/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Lesiak
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Hanna Rucińska
Protokolant:	stażysta Lucjan Sroczyński

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa B. M., G. J.,

W. J., D. G., R. J.

i B. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 13 listopada 2014 r. sygn. akt I C 765/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 (pierwszym), 2 (drugim), 3 (trzecim), 4 (czwartym), 5 (piątym) i 6 (szóstym) o tyle tylko, że od zasądzonych tam na rzecz poszczególnych powodów kwot, zasądza odsetki ustawowe od dnia 13 listopada 2014 roku, oddalając dalej idące roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz:

a) powoda B. M. kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) złotych,

b) powoda G. J. kwotę 900 (dziewięćset) złotych,

c) powoda W. J. kwotę 900 (dziewięćset) złotych,

d) powódki D. G. kwotę 600 (sześćset) złotych,

e) powoda R. J. kwotę 600 (sześćset) złotych,

f) powódki B. J. kwotę 600 (sześćset) złotych

tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

UZASADNIENIE

V ACa 176/15

Pozwem z dnia 15 grudnia 2011r. powodowie: B. M., G. J., W. J., D. G., R. J. i B. J. domagali się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa- Wojewody (...) odszkodowania w następujących kwotach, z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2007r :

- 686 200zł na rzecz powoda B. M.;

- 343 100zł na rzecz powoda G. J.;

- 343 100zł na rzecz powoda W. J.;

- 228 733,33zł na rzecz powódki D. G.;

- 228 733,33zł na rzecz powoda R. J.;

- 228 733,33zł na rzecz powódki B. J.

oraz zwrotu kosztów procesu.

Z uzasadnienia pozwu wynikało, że powodowie są spadkobiercami właścicieli nieruchomości wywłaszczonej z naruszeniem prawa, położonej w T. przy ul. (...), o łącznej powierzchni 0.73.26 ha. Wywłaszczenie nastąpiło na mocy decyzji Odwoławczej Komisji Wywłaszczeniowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 7 sierpnia 1956r. Wydanie tej decyzji z naruszeniem prawa stwierdzono prawomocną decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 14 czerwca 2005r.

Powodom, jako spadkobiercom właścicieli wywłaszczonej nieruchomości, przysługuje odszkodowanie na podstawie art. 160 k.p.a., które zostało obliczone na podstawie iloczynu powierzchni tej nieruchomości (pomniejszonej o powierzchnię nieruchomości podlegającej zwrotowi- 00.73.26 ha- 00.04.64 ha= 00.68/62 ha) oraz aktualnych cen rynkowych nieruchomości gruntowych, położonych w obrębie wywłaszczonej nieruchomości. W pisemnym wezwaniu do zapłaty odszkodowania, wysłanym pozwanemu, wskazano termin do dnia 9 listopada 2007r., a zatem uzasadnione było, według powodów, żądanie odsetek ustawowych od żądanej kwoty, od dnia 10 listopada 2007r.

Nadto, zdaniem powodów, przyznanie w 1956r. właścicielom wywłaszczonej nieruchomości odszkodowania w kwocie 3 833,66zł było znacząco niższe od wartości rynkowej tej nieruchomości, w związku z czym ponieśli oni szkodę, polegającą na uszczupleniu ich majątku o wywłączoną część nieruchomości, za którą nie otrzymali ekwiwalentnego odszkodowania.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, zarzucając brak normalnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami wskazanymi w pozwie, jako wywołującymi szkodę, a hipotetycznym uszczerbkiem majątkowym, jak również poniesienie jakiegokolwiek uszczerbku majątkowego przez powodów.

Nadto pozwany wskazał, że co prawda decyzją z dnia 24 czerwca 2005r. Minister Infrastruktury stwierdził nieważność decyzji wywłaszczeniowej w zakresie przyznania i ustalenia wysokości odszkodowania za wywłączoną nieruchomość, jednak w ocenie pozwanego fakt ten oznacza, że postępowanie wywłaszczeniowe nie zostało jeszcze zakończone, a zatem żądanie powodów winno zostać oddalone, jako przedwczesne.

Pozwany wywodził także, że dla sprawdzenia, czy poprzednicy prawni powodów uzyskali zgodne z prawem odszkodowanie, konieczne jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Wycena powinna uwzględniać stan nieruchomości z daty wywłaszczenia, a nie stan obecny tej nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanego na rzecz powoda B. M. kwotę 444 469, 44zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2007r., do dnia zapłaty; na rzecz powodów G. J. i W. J. kwoty 222 234,72zł na rzecz każdego z nich z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2007r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powodów D. G., R. J. i B. J. kwoty po 148 156,48zł na rzecz każdego z nich z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2007r. do dnia zapłaty. Na rzecz każdego z powodów zostały także zasądzone odpowiednie koszty tytułem zwrotu kosztów procesu.

Dalej idące powództwo Sąd I instancji oddalił.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Orzeczeniem z dnia 30 kwietnia 1956r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. nr Sa (...)- (...) została wywłączona na rzecz Skarbu Państwa część nieruchomości o łącznej powierzchni 0,73.26 ha, tj. parcele nr (...) o powierzchni 0,67.40 ha oraz nr (...) o powierzchni 586 m⁽²⁾, położonej w T. przy ul. (...), zapisanej w księgach wieczystych Sądu Powiatowego w T. Kw nr (...) i Kw nr (...), stanowiącej własność małżonków J. i W. M.. Orzeczeniem tym przyznano dotychczasowym właścicielom odszkodowanie za wywłączoną nieruchomość oraz za 30 metrów bieżących ogrodzenia z drutu kolczastego w kwocie 3 833,66 starych złotych. Odwołanie J. M. od tego orzeczenia nie zostało przez Odwoławczą Komisję Wywłaszczeniową przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. uwzględnione. Odwoławcza Komisja Wywłaszczeniowa wydała w tej materii orzeczenie w dniu 7 sierpnia 1956r.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 19 lutego 1992r. sygn.. akt IC (...) Sąd Rejonowy w T. zobowiązał Skarb Państwa do zwrotnego przeniesienia na powodów i ich poprzedników prawnych nieruchomości położonych w T. przy ul. (...), stanowiących działki nr (...) o powierzchni 0.0094 ha i nr (...) o powierzchni 0.0370 ha, dla których Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...).

Decyzją z dnia 14 czerwca 2005r. Minister Infrastruktury stwierdził, że decyzja Odwoławczej Komisji Wywłaszczeniowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 7 sierpnia 1956r. oraz utrzymane przez nią w mocy orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 30 kwietnia 1956r., w części dotyczącej wywłaszczenia części nieruchomości o łącznej powierzchni 0.73.26 ha tj. parceli nr (...) oraz (...), zostały wydane z naruszeniem prawa oraz że obie decyzje (orzeczenia) są nieważne w części dotyczącej ustalenia i przyznania wysokości odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.

Powodowie są spadkobiercami zmarłych J. i W. M. :

B. M. w 12/36 częściach, G. J. i W. J. w 6/36 częściach każdy z nich oraz D. G., R. J. i B. J. w 4/36 częściach każdy z nich.

Nieruchomość będąca przedmiotem wywłaszczenia w 1956r. była usytuowana przy ulicy (...) w T., w odległości ok. 200-300 metrów od (...) w T.. W skład nieruchomości wchodziły trzy działki : jedna o powierzchni ponad 700m⁽²⁾ i dwie mniejsze. Działka o największej powierzchni była niezabudowana i wykorzystywana pod uprawy. Jedna z mniejszych działek była zabudowana budynkiem mieszkalnym, przyłączonym do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej. W otoczeniu nieruchomości znajdowała się zabudowa mieszkaniowa (wille (...) i K.), zakłady

przemysłowe (zakłady (...), Zakłady (...), magazyny (...), (...) Ulicą (...) przebiegała linia tramwajowa. Obecnie nieruchomość wykorzystywana jest na cele produkcyjno- usługowe.

Na podstawie opinii biegłego (...) A. G. Sąd Okręgowy ustalił, że na dzień 7 sierpnia 1956r. wartość rynkowa części nieruchomości przy ul. (...) w T., stanowiącej parcele nr (...) i nr (...), pomniejszona o wartość działek nr (...) według poziomu cen z sierpnia 1956r., stanowiła 55 088zł. Aktualna wartość rynkowa tej nieruchomości, według poziomu cen na dzień 29 czerwca 2014r. , stanowi 14 33 156zł.

Sąd Okręgowy podzielił wnioski wynikające z opinii sporządzonej przez biegłego w dziedzinie(...) i (...), jak i z opinii biegłej w zakresie (...), gdyż opinie te zostały sporządzone w sposób rzetelny, odpowiadający tezie dowodowej zawartej w postanowieniu o dopuszczeniu i przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego, na podstawie analizy dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy i danych wynikających z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta T., zaś biegła A. G. posłużyła się również własnymi danymi w zakresie cen transakcyjnych, kształtujących się w wolnym obrocie na terenie miasta T..

Sąd I instancji nie podzielił wniosków opinii biegłego w dziedzinie (...), uznając tę opinię za powierzchowną, ogólnikową i nie znajdującą potwierdzenia w dokumentach.

W ocenie Sądu Okręgowego zaistniały podstawy do przypisania pozwanemu Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 160 § 1 k.p.a., gdyż przepis ten ma zastosowanie do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną, wydaną przed dniem 7 września 2004r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu (por. uchwałę pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011r. (...), OSNC 2011/7--8/75, Lex nr 751460).

Powodowie jako następcy prawni właścicieli wywłaszczonej nieruchomości ponieśli szkodę na skutek wydania decyzji wywłaszczeniowej w 1956r., a szkoda ta polegała na utracie prawa własności wywłaszczonej nieruchomości.

Według Sądu I instancji na skutek wydania decyzji z naruszeniem prawa i decyzji nieważnej, powstała szkoda, która pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wydaniem wadliwej decyzji. Szkoda wyraża się stratą, polegającą na rzeczywistej zmianie stanu majątkowego powodów, wynikającej z uszczerbku w majątku właścicieli wywłaszczonej nieruchomości i dalszych uszczerbkach, mieszczących się w ramach normalnych następstw zdarzenia początkowego.

Powodowie wykazali także przesłankę bezprawności działania organu, który wydał wadliwą decyzję, gdyż Minister Infrastruktury w decyzji z dnia 24 czerwca 2005r. stwierdził, że decyzja Odwoławczej Komisji Wywłaszczeniowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 7 sierpnia 1956r., oraz utrzymane przez nią w mocy orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z 30 kwietnia 1956r., w części dotyczącej wywłaszczenia części nieruchomości, zostały wydane z naruszeniem prawa. Nadto Minister Infrastruktury stwierdził nieważność decyzji w części dotyczącej przyznania i ustalenia wysokości odszkodowania za wywłaszczenie części nieruchomości.

Sąd Okręgowy uznał, wbrew stanowisku pozwanego, że wydanie decyzji nadzorczej w 2005r. zakończyło postępowanie wywłaszczeniowe. Zwrócił uwagę, że postępowanie wywłaszczeniowe zostało wszczęte z urzędu, a nie na wniosek strony (art. 61 k.p.a.).

Po zakończeniu postępowania wywłaszczeniowego organ administracji publicznej nie może już wydawać żadnych innych aktów administracyjnych w ramach tego postępowania. Postępowanie wywłaszczeniowe zostało zakończone stwierdzeniem wadliwości decyzji wywłaszczeniowej w całości, zatem nie ma przedmiotu, co do którego postępowanie wywłaszczeniowe mogłoby być dalej prowadzone. Sąd Okręgowy wskazał również, że zakończenie postępowania wywłaszczeniowego nie jest przesłanką roszczenia odszkodowawczego, dochodzonego na podstawie art. 16 k.p.a. Przesłankę powstania roszczenia odszkodowawczego stanowi ostateczność decyzji oraz jej nieważność lub wydanie z naruszeniem prawa.

W ocenie Sądu I instancji wydanie wadliwej decyzji administracyjnej spowodowało pozbawienie rodziców powodów własności nieruchomości, a przyznane im odszkodowanie było wielokrotnie niższe od rzeczywistej wartości rynkowej wywłaszczonej nieruchomości. Pozbawienie własności spowodowało, że rodzice powodów, a następnie powodowie, jako ich spadkobiercy, zostali pozbawieni możliwości władania nieruchomością i rozporządzania nią, a w konsekwencji utracili możliwość jej zbycia i uzyskania ze sprzedaży kwoty odpowiadającej jej rzeczywistej wartości rynkowej.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy stwierdził zaistnienie wszystkich przesłanek roszczenia odszkodowawczego.

Oceniając wysokość przedstawionego roszczenia Sąd ten wskazał, że dla ustalenia wysokości odszkodowania należnego poszkodowanemu przyjmuje się stan majątku poszkodowanego (składników jego majątku) w chwili wyrządzenia szkody, natomiast miarodajne pozostają ceny z chwili ustalenia odszkodowania (orzekania o odszkodowaniu).

W odniesieniu do decyzji administracyjnych, wyrządzających szkodę, w tym wadliwych decyzji powodujących utratę prawa własności, chodzi o stan nieruchomości, istniejący w chwili wydania wadliwej decyzji, stanowiącej źródło powstania szkody. Stan taki obejmuje nie tylko parametry fizyczne lub geodezyjne danej nieruchomości (jej powierzchnię i infrastrukturę), lecz także jej funkcjonalne przeznaczenie społeczno- gospodarcze. Zdaniem Sądu Okręgowego powodom przysługuje odszkodowanie jedynie w granicach rzeczywistej szkody, które zgodnie z art. 363 § 2k c należało obliczyć według cen z daty orzekania. Z ustalonego stanu faktycznego nie wynikały bowiem żadne szczególne okoliczności, które przemawiały za przyjęciem cen obowiązujących w innej chwili. Z opinii biegłej A. G. wynikało, że wartość rynkowa nieruchomości według stanu na rok 1956r. wynosiła 55088zł, zaś aktualna wartość rynkowa nieruchomości wynosi 1 433156zł.

Uwzględniając przyznane i wypłacone poprzednikom prawnym powodów odszkodowanie w wysokości (...), 66 starych złotych, stanowiące jedynie 6,96% ówczesnej wartości rynkowej wywłaszczonej nieruchomości, należne powodom odszkodowanie Sąd Okręgowy określił na kwotę 1 333408, 35zł (1 433156zł – 6.96%), która została zasądzona na rzecz poszczególnych powodów, stosownie do ich udziałów w spadku po pierwotnych właścicielach nieruchomości, w punktach 1-6 wyroku, na podstawie art. 160k.p.a. W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu.

O odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 481 § 1 kc. ,a o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia tych kosztów, z uwzględnieniem okoliczności, że powodowie wygrali proces w 65%.

Pozwany złożył apelację od powyższego wyroku, skierowaną przeciwko rozstrzygnięciom zasądzającym od niego na rzecz poszczególnych powodów należności określone w punktach 1-12 wyroku, tj. należności odszkodowawcze wraz z ustawowymi odsetkami oraz koszty procesu.

Skarżący zarzucił naruszenie:

a) art. 278 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu, polegające na ustaleniu wartości wywłaszczonej nieruchomości w dacie 10 listopada 2007r. samodzielnie przez Sąd Okręgowy w B., mimo że okoliczność ta wymaga wiadomości specjalnych i tym samym opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości, co doprowadziło do zasądzenia odsetek od daty wcześniejszej niż data wyrokowania,

b) art. 233 § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, iż postępowanie wywłaszczeniowe zakończyło się, mimo braku złożenia do akt decyzji administracyjnej kończącej to postępowanie,

c) art.160 § 1 k.p.a. w zw. z art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 233 oraz art. 119ust. 1 pkt. 7 ustawy o gospodarce nieruchomościami przez błędną wykładnię, polegającą na nietrafnym przyjęciu, że postępowanie wywłaszczeniowe zakończyło się, mimo że została stwierdzona nieważność części tego postępowania, dotyczącej ustalenia wysokości odszkodowania, zaś brak ustaleń o zakończeniu tego etapu postępowania wywłaszczeniowego,

d) art.481 § 1 k.c. w zw. z art.455k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. i art. 316 § 1 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na zasądzeniu odsetek od dnia wezwania do zapłaty odszkodowania, zamiast od dnia wyrokowania (dnia, na który została ustalona wysokość szkody).

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenia tej części wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania. Skarżący wniósł także o zasądzenie od powodów kosztów postępowania. Wywodził, że obecnie nie zostało zakończone postępowanie wywłaszczeniowe, co oznacza, że roszczenie powodów jest przedwczesne i jako takie powinno zostać oddalone. Według apelującego stwierdzenie częściowej nieważności orzeczenia z 7 sierpnia 1956r. spowodowało stan zawisłości sprawy administracyjnej. „W sytuacji, gdy ciągle możliwe i konieczne jest zakończenie tamtego postępowania poprzez ustalenie odszkodowania za wywłączoną nieruchomość, nie sposób jest mówić o szkodzie w sensie przepisów prawa cywilnego wynikłej z faktu wydania decyzji wywłaszczeniowej- w przypadku przyznania odszkodowania w trybie wywłaszczeniowym brak będzie w majątku powodów jakiegokolwiek uszczerbku.”

Powołując się na uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2009r. I CSK 524/08(OSNC- ZD nr 4 z 2009r, poz. 106) i z 11 lutego 2010r. (...) (Lex nr 738077) apelujący wskazał na zasadność zasądzenia odsetek ustawowych od daty wyrokowania, w sytuacji, gdy nastąpiło ustalenie odszkodowania zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 363 § 2 k.c., tj. według cen z chwili wyrokowania.

Powodowie w odpowiedzi na apelację domagali się jej oddalenia i zasądzenia na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części odnoszącej się do ustalenia daty, od której winny zostać zasądzone ustawowe odsetki od ustalonego przez Sąd Okręgowy odszkodowania, należnego stronie powodowej, pozostałe zaś zarzuty i wnioski skarżącego, wskazujące na stan zawisłości sprawy administracyjnej w odniesieniu do ustalenia odszkodowania za wywłączoną nieruchomość, nie były zasadne.

Nie ulegało wątpliwości, że ostateczna decyzja administracyjna Odwoławczej Komisji Wywłaszczeniowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 7 sierpnia 1956r, i utrzymane nią w mocy orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 30 kwietnia 1956r. w części dotyczącej wywłaszczenia części nieruchomości położonych w T. przy ul. (...), zostały wydane z naruszeniem prawa, co wynika wprost z treści decyzji Ministra Infrastruktury z dnia 14 czerwca 2005r. Wyżej wymienioną decyzją Ministra Infrastruktury stwierdzono także nieważność decyzji Odwoławczej Komisji Wywłaszczeniowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 7 sierpnia 1956r. oraz utrzymanego nią w mocy orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 30 kwietnia 1956r. w części dotyczącej przyznania i ustalenia wysokości odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości położonych w T. przy ul. (...).

Trafnie Sąd Okręgowy ustalił, że właścicielom wywłaszczonej nieruchomości i ich następcom prawnym, tj. powodom w niniejszej sprawie, została wyrządzona szkoda przez wydanie z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji administracyjnej przez Odwoławczą Komisję Wywłaszczeniową przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. w dniu 7 sierpnia 1956r., utrzymującej w mocy orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w B. z dnia 30 kwietnia 1956r. w części dotyczącej wywłaszczenia nieruchomości, gdyż zostali oni mocą tej decyzji pozbawieni prawa własności nieruchomości.

Nadto stwierdzono również nieważność decyzji z dnia 7 sierpnia 1956r. w części dotyczącej przyznania i ustalenia wysokości odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.

Decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 14 czerwca 2005r. czyli tzw. decyzja nadzorcza jest decyzją ostateczną, jak wskazano wprost w jej uzasadnieniu. Od tej decyzji nie przysługiwało stronom odwołanie, jednak mogły one na

podstawie art. 127 § 3 k.p.a. zwrócić się do Ministra Infrastruktury z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od jej doręczenia.

Wyżej określona decyzja nie skutkowała powstaniem zawisłości sprawy wywłaszczeniowej, wbrew zarzutom skarżącego, w tym także w zakresie ustalenia wysokości odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.

Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy odnosić się mógł wyłącznie do przedmiotu decyzji nadzorczej, którym było zbadanie, czy decyzje wywłaszczeniowe organów pierwszej i drugiej instancji zostały wydane z naruszeniem prawa i czy zachodziły podstawy do stwierdzenia ich nieruchomości. W żadnym natomiast wypadku wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, oparty na art. 127 § 3 k.p.a., nie mógł odnosić się do stricte wywłaszczeniowego postępowania i ustalenia wysokości odszkodowania dla strony, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji.

Decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 14 czerwca 2005r. okazała się dla powodów korzystna, a zatem nie mieli oni interesu prawnego w składaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w zakresie stwierdzenia niezgodności z prawem i nieważności decyzji wywłaszczeniowej z 1956r. Z kolei pozwany, jako strona postępowania administracyjnego, nie wykazał aby złożył w ustawowym terminie wniosek do Ministra Infrastruktury o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W tym stanie rzeczy zarzuty pozwanego, wskazujące na możliwości kontynuowania postępowania wywłaszczeniowego i ustalenia w nim należnego powodowi odszkodowania, należało uznać za całkowicie bezzasadne.

Decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 14 czerwca 2005r. jest zatem decyzją ostateczną, w świetle art. 16 § 1 k.p.a., obowiązującego do dnia 10 kwietnia 2011r., gdyż nie przysługiwało od niej odwołanie w administracyjnym toku instancji (art. 16 § 1 k.p.a. obowiązujący do 10 kwietnia 2011r.). Nadto pozwany nie wykazał aby złożył wniosek do Ministra Infrastruktury o ponowne rozpatrzenie sprawy i aby na skutek tego wniosku została wydana innej treści decyzja.

Sąd Okręgowy zasadnie wskazał, w ślad za uchwałą pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011r. III CZP 112/10(OSNC 7-8/2011/poz. 75), że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1,2,3 i 6 k.p.a.

Co do zasady roszczenia powodów w świetle art. 160 § 1 k.p.a. okazało się uzasadnione i Sąd Apelacyjny podziela w pełni poczynione w tym zakresie ustalenia faktyczne i rozważania Sądu Okręgowego, zawarte w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Również wysokość szkody została ustalona w sposób prawidłowy, w oparciu o rzetelnie sporządzoną opinię biegłego A. G., zgodnie z dyspozycją art. 363 § 2 k.c., tj. według cen z daty ustalenia odszkodowania, którą z reguły jest data orzekania o wysokości odszkodowania.

Skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych, tj. cen z daty jego ustalenia (orzekania), to stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i dopiero od tej daty dłużnik (pozwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek. Zasada ta nie znajduje zastosowania jedynie wtedy, gdy szczególne okoliczności przemawiają za przyjęciem wysokości odszkodowania według cen istniejących w innej chwili (art. 363 § 2 k.c.), co jednak w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2013r. III CSK 89/12- OSNC- ZD 2013/3/65).

Nie został naruszony, wbrew zgłoszonemu zarzutowi, art. 278 § 1 k.p.c., gdyż Sąd Okręgowy nie ustalił bez dowodu z opinii biegłego wartości wywłaszczonej nieruchomości na dzień 10 listopada 2007r., lecz na 29 czerwca 2014r., zgodnie z wyliczeniem dokonany przez biegłą A. G. aktualnej wartości rynkowej nieruchomości.

W tej sytuacji okazał się zasadny zarzut naruszenia art. 481 § 1 k. c. w zw. z art. 455 k.c. i art. 363 § 2 k.c., gdyż nie było uzasadnione w świetle powyższych rozważań zasądzenie odsetek ustawowych od odszkodowania ustalonego na dzień orzekania, od dnia 10 listopada 2007r., a zatem za okres siedmiu lat wstecz.

Zasądzając odsetki ustawowe od dnia 10 listopada 2007r. Sąd Okręgowy nie wskazał przyczyn tego rozstrzygnięcia, ograniczając się jedynie do wskazania art. 481 § 1 k.c.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w cyt. wyżej wyroku z dnia 9 stycznia 2013r. III CSK 89/12, że odsetki ustawowe pełnią funkcję waloryzacyjną, kompensując spadek wartości należności pieniężnej, wywołanej inflacyjnym wzrostem cen i że temu samemu celowi służy wynikająca z art. 363 § 2 k.c. zasada ustalenia odszkodowania według cen z daty orzekania, zaś nieuzasadnione jest stosowanie równocześnie dwóch mierników równoważących skutki utraty siły nabywczej pieniądza. Dlatego zasądzenie odsetek ustawowych od należnego powodowi odszkodowania, obliczonego według cen z daty jego ustalenia, którą z reguły jest data orzekania, winno nastąpić od daty orzekania przez Sąd I instancji, tj. od 13 listopada 2014r., a nie od daty wcześniejszej.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1,2,3,4,5 i 6 o tyle tylko, że od zasądzonych tam na rzecz poszczególnych powodów kwot, zasądził odsetki ustawowe od dnia 13 listopada 2014r., oddalając dalej idące roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych.

W pozostałym zakresie apelacja, jako niezasadna, podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

Zmiana rozstrzygnięcia w zakresie odsetek od zasądzonych roszczeń pozostała bez wpływu na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie kosztów procesu za I instancję.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 98 i 99 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz poszczególnych powodów przysługujące im koszty zastępstwa procesowego w tym postępowaniu, w związku z nieuwzględnieniem apelacji pozwanego w całości w odniesieniu do przedstawionej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia.